

тів, які б не поступалися зарубіжним.

Конкурентоспроможність продукції національного виробника може забезпечуватися за допомогою таких конкурентних переваг підприємств як: висококваліфікований та досвідчений управлінський, інноваційний, маркетинговий та виробничий потенціал підприємства; автоматизоване продуктивне обладнання, здатне швидко адаптуватися до умов ринку; високоорганізовані канали розподілу продукції, замовлень та зворотного зв'язку; високоорганізована інформаційна підтримка (від пошуку до розповсюдження); використання високих технологій в управлінні персоналом та виробництві; наявність сировинної бази; наявність інвестиційних ресурсів; можливість використання більш дешевих ресурсів (всіх видів); націлення усієї діяльності підприємства на забезпечення конкурентоспроможності продукції (і відповідно потреб споживача), що є головною передумовою успіху на ринку.

Джерела та література

1. Воронкова А.Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация. Монография. – 2-е изд., стереотипное. – Луганск: Изд-во Восточноукраинского национального университета имени Владимира Даля, 2004. – 320 с.
2. Портер М. Конкуренция: Учеб. пособ.: Пер. с англ. Под ред. Я.В. Зблочкиго. – М.: Вильямс, 2002. – 495 с.
3. Черенков В.И. Международный маркетинг. – Санкт-Петербург, 2003. – 845 с.

Сорокун С.С.

ВІДКРИТІСТЬ ЕКОНОМІК: ФАКТОРИ, ПОКАЗНИКИ ТА ПЕРЕВАГИ

Українська економіка інтегрується у світовий економічний простір завдяки її відкритості. За сучасних умов неможливо відмежуватися від зовнішнього світу, але стосунки з ним необхідно будувати за принципами рівноправності та взаємовигоди. Саме тому відкритість економіки, лібералізація зовнішньоекономічної діяльності повинні узгоджуватися з комплексними заходами захисту внутрішнього ринку, з політикою розумного протекціонізму щодо вітчизняного виробника.

Ми переконані, що Україна повинна використати переваги міжнародного розподілу і кооперації праці для динамічного розвитку національної економіки, має реальні шанси для включення у світову систему господарства як промислово розвинена країна, а не постачальник сировини і дешевої робочої сили.

Забезпечуючи свої потреби в критичному імпорті (енергоносії, високі технології, комплектуючі для стратегічно важливих галузей), ми повинні докласти усіх зусиль для встановлення паритетних зовнішньоекономічних відносин з тими країнами, у торгівлі з якими імпорт перевищує експорт.

Вважаємо за необхідне вдосконалювати структуру зовнішньоекономічного балансу шляхом скорочення невиправданого імпорту, зниження долі сировини в експорті й збільшення в ньому продукції з високим рівнем переробки, наукомісткої продукції і товарів високотехнологічних виробництв. Системні перетворення в паливно-енергетичному комплексі країни дозволять подолати в найближчому майбутньому нашу залежність від експорту.

На сучасному етапі економічного розвитку для України важливо зберегти статус транзитної держави, територією якої транспортуються у країни Європи нафта, газ та інші товари з Росії. Використовуючи вигідне геополітичне положення, варто використати існуючі та вести пошук нових можливостей надання послуг на експорт (трубопроводи, залізничний і автомобільний транспорт, морський флот та інше).

Ми вважаємо держави Європейського Союзу і Центральної Європи головними економічними партнерами України. Вагомою складовою стратегії нашого економічного зростання є також поглиблення зовнішньоекономічних зв'язків з Росією.

Бачимо реальні перспективи розширення нових і відновлення старих, традиційних для української економіки ринків збуту продукції в країнах СНД і Балтії, розвиток з ними вільної торгівлі на основі укладання двосторонніх угод.

Держава повинна створювати необхідні умови для вступу України у Міжнародну торговельну організацію, адаптувати до міжнародних стандартів законодавство, що регулює зовнішню торгівлю, а також митні процедури.

Зрозуміло, що існуючий ризик втрати вкладеного капіталу, високі ставки податків, непрозорість законодавства і низька купівельна спроможність нашого населення відлякують зарубіжних інвесторів. З огляду на це, є намір ініціювати втілення в життя програм сприяння іноземним інвестиціям, дієвого державного страхування інвестиційних ризиків та інших засобів підвищення інвестиційної привабливості вітчизняної економіки.

Скотний П. В.

ЄВРОРЕГІОН ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНТЕГРАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР

Єврорегіони відіграють важливу роль в інтеграційних процесах, оскільки їх основна мета – це поглиблення прикордонної співпраці органів регіонального самоврядування, економічна співпраця, розвиток комунікацій, туризму, спорту, захист навколишнього середовища, культурно-освітня діяльність, становлення дружніх відносин між країнами тощо. Це довела практика діяльності не тільки перших єврорегіонів Європи, які успішно діють з п'ятидесятих років ХХ ст., але й доробки єврорегіонів, які створені та діють на кордонах України.

Досвід прикордонної співпраці у Європі мають регіони, що розташовані на південних, північних і західних кордонах Німеччини та Скандинавських країн. Основоположниками транскордонної співпраці є норвезько-шведсько-фінські, німецько-голландські та німецько-французькі прикордонні регіони. У 1958 році було створено на німецько-голландському кордоні єврорегіональну структуру під назвою "Euregio", яка стала елементом європейського устрою. Правовою структурою єврорегіональних відносин є багатосторонні міжнародні угоди, які регулюють співпрацю сторін-учасниць регіонального об'єднання. Ці договори базуються на регіональних чи локальних угодах і порозуміннях, принципом яких є розвиток транскордонної співпраці. Дані угоди укладаються задля вирішення спільних проблем і полегшення співпраці в окремих галузях двох або більше адміністративних одиниць, які репрезентують регіони декількох країн.

На даний час на кордонах України створено та діють чотири єврорегіони: Карпати, Буг, Верхній Прут та Нижній Дунай. Два з них вже мають деяку позитивну практику у сфері транскордонного співробітництва. Так, в рамках Карпатського єврорегіону періодично проводяться міжнародні конференції, ярмарки та виставки у містах регіону, утворена Асоціація університетів Карпатського єврорегіону, організовуються літні школи, проходять фестивалі, спортивні змаган-

ня, налагоджується діяльність прикордонних переходів. В межах євро регіону Буг реалізуються проекти щодо розбудови кордонних пунктів пропуску, модернізації залізничного транспорту, реалізації екологічних програм ("Чистий Буг", "Полісся") та розвитку спільних економічних проектів (створення українсько-польської торгово-промислової палати та торгово-виставочного центру у м. Луцьку).

Проте діяльність даних євро регіонів обмежена низьким рівнем фінансування, відсутністю стратегічного підходу до бачення перспектив розвитку євро регіонів, обмеженням повноважень регіональних органів влади щодо ведення зовнішньоекономічної діяльності та інших форм транскордонної співпраці.

Регіональна політика Європейського Союзу становить для нас великий інтерес, оскільки вона допомагає зрозуміти основні завдання, механізми та перспективи міжрегіонального співробітництва. Так як Україна має спільний кордон з ЄС і ставить за мету приєднання до європейської спільноти, то імплементація головних принципів регіональної політики ЄС у національне законодавство сприятиме визначенню чітких критеріїв щодо України, доступу до коштів з фондів Європейського Союзу, посиленню співпраці підприємницьких, наукових та культурних кіл України та країн євросоюзу.

З метою поглиблення транскордонного співробітництва за участю українських євро регіонів, слід вжити заходи, які можна реалізувати як на національному, так і на міжнародному рівнях:

- розробити законодавчу та нормативну базу прикордонного співробітництва на базі методологічних критеріїв євросоюзу;
- спростити режим пересування населення прикордонних зон;
- лібералізувати переміщення товарів та послуг в межах цих зон;
- покращити транспортну та комунікаційну інфраструктуру;
- розробити спрощені документальні процедури стосовно здійснення підприємницької діяльності, інвестування, кредитування та страхування;
- створити спільні бази даних суб'єктів підприємницької діяльності, наукових та культурних центрів, законодавства тощо.

Ці заходи допоможуть активізувати прикордонні регіони та поглибити їхню співпрацю на всіх рівнях, що в свою чергу буде сприяти інтеграції як регіонів, так і в цілому України до Європейського Союзу.

Джерела та література

1. Гудак В. Прикордонне співробітництво у Центральній Європі. Сучасний стан та суперечності // Будівництво нової Європи: прикордонне співробітництво у Центральній Європі. – Ужгород: Закарпаття, 1997. – С.10–23.
2. Долішній М., Беленький П. Транскордонне співробітництво регіонів у контексті інтеграції України в ЄС // Проблеми економічної інтеграції України в Європейський Союз. Збірник текстів виступів міжнародної наукової конференції. – Львів: Діло, 1996. – С.157–158.
3. Мілашовська О.І. Прикордонні регіони в контексті розвитку національної економіки України. – Львів: ІРД НАН України, 2002. – 47 с.

Сулов О.Ю.

СУЧАСНИЙ СТАН ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Незалежно від рівня економічного розвитку будь-яка держава прагне залучити іноземний капітал отримуючі прямий і непрямий ефекти від інвестиційних вкладень. Мета будь-якої інвестиції, у тому числі іноземної, – одержання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Залучаючи прямі іноземні інвестиції держава отримує певні переваги порівняно з використанням зовнішніх кредитних ресурсів, а саме:

- плата дивідендів з іноземних інвестицій залежить від одержаного прибутку, тобто, на відміну від кредитів, вони пов'язані з кінцевим результатом, з ефективністю капіталовкладень;
- репатріація іноземного капіталу, або доходів регулюються країною, що приймає, на відміну від конкретних умов надання кредиту і процентних ставок міжнародного ринку, які коливаються за різних змін світової ситуації;
- традиційним аргументом на користь прямих іноземних інвестицій є те, що вони не збільшують заборгованість країни, а навпаки, стимулюючи експортні доходи, створюють умови для її зменшення та інші переваги.

У 2003 році в економіку України іноземними інвесторами вкладено 1319,9 млн. дол. США прямих інвестицій, у тому числі з країн СНД надійшло 69,0 млн. дол. США (5,2% від загального обсягу), з інших країн світу – 1250,9 млн. дол. США (94,8%). Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну на 01.01.2004 року становив 6657,6 млн. дол. США, тобто 140 дол. США на одного мешканця України, в 2002 році цей показник становив 118 дол. США. Це окремі позитивні тенденції які на разі складають економічну ситуацію в Україні та динаміку основних соціально-економічних показників. Ця тенденція засвідчує інтерес іноземних інвесторів до України. Але інвестору, окрім пільг та інфраструктури, потрібні передбачуваність і стабільність політичної та економічної ситуації. Ці інвестиційні ризики постійно знижуються. Виходить, незабаром можна чекати появи в Україні стратегічних інвесторів. Однак, інвестиційна активність внутрішніх та іноземних інвесторів України стримується через несприятливий інвестиційний клімат, який є результатом цілого ряду внутрішніх та зовнішніх чинників.

Внутрішні чинники – це зниження фінансових здібностей бюджетів усіх рівнів, а також господарюючих суб'єктів та населення; недосконалість і часті зміни законодавчої та нормативно-правової бази; недосконалість фінансово-кредитної системи; слабка розвиненість фондового ринку та ринку капіталів; відсутність системи страхування ризику інвесторів; нестабільність політичної ситуації, особливо у цей час; зростання рівня корупції і „тінізації” економіки.

Також значну частину займають зовнішні чинники – несприятлива фінансова кон'юнктура в світі, котра викликана кризою окремих регіональних ринків і стримує більшість інвесторів від здійснення інвестиційної діяльності.

Україні потрібен ряд заходів з подолання цієї кризи, і це визначення основ державної інвестиційної політики на найближчу перспективу. Такими заходами можуть бути: збільшення об'ємів капіталовкладень суб'єктів господарювання за рахунок прибутку і новій амортизаційній політиці; посилення впливу держави на активізацію інвестиційного процесу через